

TEZA:

Przepis art. 6 k.p.k. statuuje jedną z podstawowych gwarancji procesowych oskarżonego, jaką jest prawo do obrony w sensie materialnym, rozumiane, jako prawo przeciwstawiania się tezie oskarżenia, jak i prawo do obrony w sensie formalnym, rozumiane, jako prawo do uczestnictwa w rozprawie. Niekiedy nawet niespełniające wymogów zaświadczenie lekarskie jasno wskazuje, że z uwagi na charakter schorzenia obwiniony rzeczywiście nie był w stanie stawić się na rozprawę (posiedzenie), jak też, iż moment zaistnienia niedyspozycji mógł mu utrudnić skontaktowanie się z lekarzem sądowym. Przeprowadzenie w tym przypadku rozprawy pod nieobecność Obwinionego pozbawiło go możliwości przedstawienia argumentacji na poparcie swojego stanowiska.

WO – 199/22

ORZECZENIE

z dnia 16 lutego 2023 roku

**Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie
w składzie:**

Przewodniczący S WSD Krzysztof Górecki

Sędziowie S WSD Katarzyna Broclawik - sprawozdawca

S WSD Rafał Rybnik

Protokolant Piotr Ciepíński

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Dariusza Drozdowskiego

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 16 lutego 2023 roku sprawy radcy prawnego Z. N.

obwinionego o to, że:

w cyklu szkoleniowym 2018-2020 nie wypełnił obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych na zasadach określonych w uchwale Nr 103/IX/2015 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 11 grudnia 2015 r. w sprawie Regulaminu zasad

wypełniania obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku i zgromadził jedynie 24 punkty szkoleniowe, co wypełnia znamiona czynu stanowiącego delikt dyscyplinarny w postaci naruszeni art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych (tekst jednolity Duz. z 2022.1166) w związku z art. 14 ust. 1 i 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego

wskutek odwołania obwinionego Z. N. od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych z dnia 27 czerwca 2022 roku w sprawie o sygn. akt: OSD/W/33/2022

orzeka:

1. uchyla zaskarżone orzeczenie,
2. orzeczenie o kosztach niniejszego postępowania przy uwzględnieniu kosztów postępowania przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym w wysokości 1 800,00 zł (jeden tysiąc osiemset złotych) pozostawia Okręgowemu Sądowi Dyscyplinarnemu Okręgowej Izby Radców Prawnych .

UZASADNIENIE

Zaskarżonym orzeczeniem Okręgowy Sąd Dyscyplinarny OIRP (dalej jako OSD) uznał obwinionego radcę prawnego Z. N. za winnego tego, że w cyklu szkoleniowym 2018-2020 nie wypełnił obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych na zasadach określonych w uchwale Nr 103/IX/2015 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 11 grudnia 2015 r. w sprawie Regulaminu zasad wypełniania obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku i zgromadził jedynie 24 punkty szkoleniowe, co wypełnia znamiona czynu stanowiącego delikt dyscyplinarny w postaci naruszenia art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych (tekst jednolity Duz. z 2022.1166) w związku z art. 14 ust. 1 i 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego i za ten czyn, na podstawie art. 65 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych wymierzył mu karę upomnienia oraz na podstawie art. 70⁶ ust. 2 ustawy z

dnia 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych (tekst jednolity Dz.U. z 2020 r. poz. 75 z późn. zm.) w związku z uchwałą Nr 86/IX/2015 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 20 marca 2015 r. w sprawie określenia wysokości zryczałtowanych kosztów postępowania dyscyplinarnego, zasądza od obwinionego radcy prawnego Z. N. na rzecz Okręgowej Izby Radców Prawnych kwotę 1800 zł (słownie: jeden tysiąc osiemset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania dyscyplinarnego.

Powyższe orzeczenie zaskarżył w całości obwiniony i wniósł o:

- I. o zmianę zaskarżonego orzeczenia i uniewinnienie od zarzutu popełnienia wykroczenia opisanego we wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego ewentualnie
- II. uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Okręgowemu Sądowi Dyscyplinarnemu przy Okręgowej Izbie Radców Prawnych do ponownego rozpoznania
- III. Nie obciążanie go kosztami postępowania.

Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

- I. Naruszenie przysługującego mu prawa do obrony poprzez rozpoznanie przez Sąd sprawy w dniu 27 czerwca 2022 r. pomimo należycie udokumentowanej niemożności stawienia się przez obwinionego w tym dniu na rozprawie poprzez złożenie dokumentacji medycznej i zaświadczenia wystawionego przez Lekarza Sądowego za okres do dnia 30 lipca 2022 r.
- II. Uniemożliwienie mu złożenia wyjaśnienia i dokumentów w postępowaniu poprzedzającym złożenie wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny zważył, co następuje.

Odwołanie zasługiwało na uwzględnienie.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny nie podzielił stanowisko Sądu I instancji, który uznał nieobecność obwinionego na rozprawie przed OSD w dniu 27 czerwca 2022 roku za nieusprawiedliwioną. Zgodnie z art. 68³ ust. 2 ustawy o radcach prawnych niestawiennictwo obwinionego lub jego obrońcy na rozprawę, posiedzenie lub na wezwanie rzecznika dyscyplinarnego nie wstrzymuje rozpoznania sprawy lub przeprowadzenia czynności, chyba, że należycie usprawiedliwią oni swoją nieobecność, jednocześnie wnosząc o odroczenie lub przerwaniu rozprawy lub posiedzenia lub o nieprzeprowadzanie czynności przed rzecznikiem, albo sąd dyscyplinarny lub rzecznik dyscyplinarny z ważnych przyczyn uzna ich obecność za konieczną.

Zgodnie z art. 68³ ust. 5 ustawy o radcach prawnych należyte usprawiedliwienie niestawiennictwa obwinionego lub jego obrońcy na rozprawie lub na wezwanie rzecznika dyscyplinarnego wymaga wskazania i uprawdopodobnienia wyjątkowych przyczyn, zaś w przypadku choroby - przedstawienia zaświadczenia lekarskiego potwierdzającego niemożność stawienia się na wezwanie lub zawiadomienie organu prowadzącego postępowanie.

Co prawda, Zaświadczenie nr 33/2022 z dnia 1 czerwca 2022 roku Lekarza Sądowego Sądu Okręgowego z zakresu interny i traumatologii L.H.-U. o niemożności stawienia się na określonych w zaświadczeniu rozprawach nie zawierało w swojej treści niemożności stawienia się na rozprawie przed OSD, (zawierało natomiast wymienienie innych spraw obwinionego sprzed sądami powszechnymi) wyznaczonej na dzień 27 czerwca 2022 roku, ale należało wziąć pod uwagę to, że zawiadomienie o terminie tej rozprawy obwiniony odebrał w dniu 1 czerwca 2022 roku, czyli w tym samym dniu, w którym zostało wystawione wskazane powyżej zaświadczenie lekarza sądowego. W odwołaniu obwiniony wskazał, że w dokumencie tym nie było wskazanej sygnatury niniejszej sprawy dyscyplinarnej gdyż było ono wystawione wcześniej, przed doręczeniem wezwania na dzień 27 czerwca 2022 roku podczas badania i wizyty. Wyższy Sąd Dyscyplinarny uznał wyjaśnienie to za wiarygodne. Obwiniony przebywał w szpitalu od 26.05.2022 do 31.05.2022 roku. Zaraz po wyjściu ze szpitala, na drugi dzień udał się do lekarza sądowego w celu uzyskania zaświadczenia o niemożności stawienia się na wezwanie lub zawiadomienie i zaświadczenie takowe otrzymał. W zaświadczeniu tym zawarta została również informacja o przewidywanym terminie zdolności do stawienia się na wezwanie lub zawiadomienie od dnia 30.07.2022 roku. Te same daty odbioru zawiadomienia o terminie rozprawy przed WSD oraz

zaświadczenia od lekarza sądowego uniemożliwiają weryfikację, która czynność została dokonana wcześniej. Jednakże WSD w tej sytuacji ewentualną wątpliwość w tym zakresie rozstrzygnął na korzyść obwinionego i przyjął, że zaświadczenie zostało wydane przez lekarza sądowego przed odebraniem korespondencji pocztowej.

Nie bez znaczenia w niniejszej sprawie jest również to, że obwiniony już wcześniej wnosił o odroczenie terminu rozprawy, wyznaczonej w niniejszej sprawie na dzień 16 maja 2022 roku. Do wniosku tego przedłożył zaświadczenie nr 18/2022, wydane przez tego samego lekarza sądowego z dnia 28.03.2022 roku, w którym to zaświadczeniu nie wskazano niemożności stawienia się na określonych rozprawach lub wezwaniach, wskazano jedynie, że przewidywanym terminem zdolności do stawienia się na wezwanie lub zawiadomienie jest dzień 31.05.2022 roku. Zaświadczenie to zostało uznane za wystarczające do należytego usprawiedliwienia niestawiennictwa obwinionego na rozprawie i na jego podstawie przewodnicząca składu orzekającego w niniejszej sprawie odwołała termin rozprawy wyznaczony na 16 maja 2022 roku.

Dlatego też WSD przyjął, że zarzut naruszenie prawa do obrony, podniesiony w odwołaniu zasługiwał na usprawiedliwienie.

Przepis art. 6 k.p.k. statuuje jedną z podstawowych gwarancji procesowych oskarżonego, jaką jest prawo do obrony w sensie materialnym, rozumiane, jako prawo przeciwstawiania się tezie oskarżenia, jak i prawo do obrony w sensie formalnym, rozumiane, jako prawo do uczestnictwa w rozprawie. Szczególną wagę wspomnianego przepisu obrazuje fakt, iż przenosi on na grunt kodeksu postępowania karnego unormowanie zawarte w art. 42 ust. 2 Konstytucji RP, jak też w art. 6 ust. 3 lit. c EKPCz. Przeprowadzenie rozprawy pod nieobecność obwinionego stanowiło z jednej strony pozbawienie go prawa do skorzystania z prawa stawiennictwa na rozprawie, zaś z drugiej strony, uniemożliwiło przedstawienie w sposób ustny oświadczeń i argumentacji na poparcie swojego stanowiska.

Niezależnie od tego wspomnieć należy, że sądy powszechne, egzekwując od uczestników postępowania karnego usprawiedliwiania niestawiennictwa na rozprawach w sposób należyty i prawem przepisany nie egzekwują go bezrefleksyjnie. **Niekiedy bowiem nawet niespełniające wymogów zaświadczenie lekarskie jasno wskazuje, że z uwagi na charakter schorzenia zainteresowany**

rzeczywiście nie był w stanie stawić się na rozprawę (posiedzenie), jak też, iż moment zaistnienia niedyspozycji mógł mu utrudnić skontaktowanie się z lekarzem sądowym. W takim wypadku słuszne jest zaniechanie prowadzenia czynności i wezwanie danej osoby do niezwłocznego dostarczenia prawidłowego zaświadczenia, tj. wystawionego przez uprawniony podmiot (T. Grzegorzczuk, Kodeks postępowania karnego. Komentarz, tom I, Warszawa 2014, s. 445; wyrok SN z 26.4.2016 r., IV KK 114/16, Legalis).

WSD nie poddał swojej analizie podniesionego przez obwinionego zarzutu uniemożliwienia mu złożenia wyjaśnienia i dokumentów w postępowaniu poprzedzającym złożenie wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego wobec naruszenia przepisu art. 6 k.p.k. w zw. z art. 433 KPK oraz art. 439 § 1 k.p.pkt. 11 k.p.k.– uznając, że jego rozpoznanie, w zaistniałej sytuacji procesowej, byłoby bezprzedmiotowe.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd I instancji wyznaczy termin rozprawy w terminie umożliwiającym obwinionemu przygotowanie się do obrony oraz umożliwi mu stawiennictwo na rozprawie, osobiście lub przez obrońcę, ewentualnie zakreślenie obwinionemu terminu do przedstawienia swojego stanowiska na piśmie.

O kosztach postępowania odwoławczego przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym orzeknie Okręgowy Sąd Dyscyplinarny przy OIRP biorąc pod uwagę wszystkie okoliczności sprawy oraz treść zapadłego wyroku po ponownym rozpoznaniu sprawy, przy uwzględnieniu przepisu art. 70⁶ ustawy o radcach prawnych.